<u>અસ્વીકરણ:</u> સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

<u>DISCLAIMER:</u> The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

==========

સંતોષ કુમાર અને અન્ય

વિ.

જી.આર. ચાવલા અને અન્ય

૧૦ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૦૩

[એમ.બી. શાહ અને ડૉ. એઆર. લક્ષ્મણન, ન્યાયમૂર્તીઓ]

સર્વિસ લૉ :

યુ.પી. રેગ્યુલરાઇઝેશન ઓફ એડ હૉક અપોઇન્ટમેન્ટ્સ (ફૉર પૉસ્ટ્સ વિધિન ધ પર્વ્યુ ઑફ ધ પીએસસી) રૂલ્સ, ૧૯૭૯: નિયમો ૪ અને ૭.

ઇન્સ્પેક્ટર ઓફ ડ્રગ્સ – ડાયરેક્ટ રિક્રૂટ ઇન્સ્પેક્ટર્સ અને રેગ્યુલરાઇઝ્ડ ઇન્સ્પેક્ટર્સ – ઇન્ટર–સે સિનિયોરિટી – પબ્લિક સર્વિસ કમિશને એડ હૉક ડ્રગ ઇન્સ્પેક્ટર્સ સહિતના ઉમેદવારોની યાદી આપીને રાજ્ય સરકારને ભલામણો

મોકલી – જો કે, ડાયરેક્ટ રિક્રૂટ્સની નિમણૂક એડ હૉક ડ્રગ ઇન્સ્પેક્ટર્સના નિયમિતકરણ અગાઉ કરવામાં આવેલ – ઠેરવ્યું કે: ડાયરેક્ટ રિક્રૂટ્સની નિમણૂક પછીથી નિયમિત કરવામાં આવેલા એડ હૉક ડ્રગ ઇન્સ્પેક્ટર્સ કન્ટીન્યુઅસ ઑફિશિયેશનના આધારે ડાયરેક્ટ રિક્રૂટ્સ ઉપર સિનિયોરિટીનો દાવો કરવા માટે હકદાર નથી – યુ.પી. ઇન્સ્પેક્ટર ઓફ ડ્રગ્સ (સર્વિસિસ) રૂલ્સ, ૧૯૮૦.

અપીલકર્તાઓની વચગાળાની વ્યવસ્થા તરીકે શુદ્ધપણે એડ હૉક ધોરણે ઇન્સ્પેક્ટર ઓફ ડ્રગ્સ તરીકે હંગામી ધોરણે નિમણૂક કરવામાં આવી હતી. ત્યારબાદ, યુ.પી. ઇન્સ્પેક્ટર ઓફ ડ્રગ્સ (સર્વિસિસ) રૂલ્સ, ૧૯૮૦ હેઠળ સ્ટેટ પબ્લિક સર્વિસ કમિશન (પીએસસી) દ્વારા ઇન્સ્પેક્ટર ઓફ ડ્રગ્સના પદ માટે સીધી ભરતી માટેની જાહેરાત બહાર પાડવામાં આવી હતી. સ્ટેટ પીએસસીએ ગુણવત્તા ક્રમમાં ઉમેદવારોની યાદી આપીને રાજ્ય સરકારને તેની ભલામણ મોકલી, જેમાં અપીલકર્તાઓ પણ સામેલ હતા. જો કે, અપીલકર્તાઓને સદર ગુણવત્તા યાદીમાં સામાવાળા–ડાયરેક્ટ રિક્રૂટ્સની નીચે તેમના નામ જણાયા. તેથી, અપીલકર્તાઓએ યુ.પી. રેગ્યુલરાઇઝેશન ઓફ એડ હૉક અપોઇન્ટમેન્ટ્સ (ફૉર પૉસ્ટ્સ વિધિન ધ પર્વ્યુ ઑફ ધ પીએસસી) રૂલ્સ, ૧૯૭૯ હેઠળ તેમનું નિયમિતકરણ શરૂ કરવા માટે રાજ્ય સરકારને મનાવી લીધી. જો કે, અપીલકર્તાઓના નિયમિતકરણ અને નિમણૂક અગાઉ ડાયરેક્ટ રિક્રૂટ્સની ઇન્સ્પેક્ટર ઓફ ડ્રગ્સ તરીકે નિમણૂક કરવામાં આવી હતી. ત્યારબાદ, રાજ્ય

સરકારે એક સિનિયોરિટી યાદી બહાર પાડી જેમાં અપીલકર્તાઓને એવા સામાવાળા ઉપર સરસાઈ મેળવવાની મંજૂરી આપવામાં આવી જેઓ અપીલકર્તાઓ અગાઉ સેવામાં સભ્યો બન્યા હતા. સામાવાળાઓએ સદર સિનિયોરિટી યાદીને પડકારીને હાઇકોર્ટ સમક્ષ રિટ અરજી દાખલ કરી, જે મંજૂર કરવામાં આવી. તેથી આ અપીલ.

અપીલકર્તાઓ તરફે એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે સિનિયોરિટીના હેતુ માટે અપીલકર્તાઓની સેવાની સમગ્ર લંબાઈને ધ્યાનમાં લેવા માટે હકદાર છે; અને સિનિયોરિટીના હેતુ માટે એડ હૉક નિમણૂકોને મૂળભૂત નિમણૂકો તરીકે ગણવી આવશ્યક છે.

અપીલ ફગાવી દેતાં, કોર્ટે –
ઠેરવ્યું કે: ૧.૧. અપીલકર્તાઓ/રિટ અરજદારો કે જેઓ એડ હૉક નિમણૂક પામેલા છે તેઓ કન્ટીન્યુઅસ ઑફિશિયેશનના આધારે સિનિયોરિટીનો દાવો કરવા માટે હકદાર નથી. [પેરા ૫૬૩–એફ]

ડાયરેક્ટ રિક્રૂટ ક્લાસ II એન્જિનિયરિંગ ઑફિસર્સ એસોસિએશન વિ. મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય, [૧૯૯૦] ૨ એસ.સી.સી. ૭૧૫, આધાર રાખવામાં આવ્યો.

૧.૨. સામાવાળા–ડાયરેક્ટ રિક્રૂટ્સની નિમણૂક અપીલકર્તાઓની સેવાઓના નિયમિતકરણ અગાઉ કરવામાં આવી હતી અને તેથી, યુ.પી. રેગ્યુલરાઇઝેશન ઓફ એડ હૉક અપોઇન્ટમેન્ટ્સ (ફૉર પૉસ્ટ્સ વિધિન ધ પર્વ્યુ ઑફ ધ પીએસસી) રૂલ્સ, ૧૯૭૯ ના નિયમ ૪ હેઠળ સામાવાળાઓની નિમણૂક/કન્ફર્મેશન અગાઉ અપીલકર્તાઓને નિયમિત કરવા માટે હકદાર નથી. [પેરા ૫૬૭–જી–એચ]

સિવિલ એપેલેટ જ્યુરિસડિક્શન: સિવિલ અપીલ નંબરો ૧૧૯૬૧–૧૧૯૬૩ ઓફ ૧૯૯૬.

અલાહાબાદ હાઇકોર્ટની ડબલ્યુ.પી. નંબરો ૧૮૯૭/૮૦, ૭૩૧/૯૧ અને ૩૦૯ ઓફ ૧૯૯૪ ના તારીખ ૬.૫.૯૪ ના ચુકાદા અને હુકમમાંથી.

સાથે

સી.એ. નંબરો ૧૧૯૬૪ અને ૧૧૯૬૫ ઓફ ૧૯૯૬.

ભાસ્કર પી. ગુપ્તા, ડૉ. સુમંત ભારદ્વાજ, સુશ્રી મૃદુલા રાય ભારદ્વાજ, વિવેક વિશ્નોઈ, પુનીત દત્ત ત્યાગી, વિનય ગર્ગ, સુશ્રી દીપમ ગર્ગ, પ્રકાશ સિંઘ, અશોક કે. શ્રીવાસ્તવ, જે.એમ. શર્મા (એન.પી.), શ્રિશ કુમાર મિશ્રા અને ઇર્શાદ અહેમદ (એન.પી.) ઉપસ્થિત પક્ષકારો તરફે.

કોર્ટનો ચુકાદો ન્યાયમૂર્તી ડૉ. એઆર. લક્ષ્મણન દ્વારા આપવામાં આવેલ.

ડૉ. એઆર. લક્ષ્મણન, ન્યાયમૂર્તી: આ અપીલોમાં સામેલ પ્રશ્નો એકસરખા છે અને તેનો આ સંયુક્ત ચુકાદા દ્વારા નિકાલ કરવામાં આવી રહ્યો છે.

આ અપીલો અલાહાબાદ ખાતેની હાઇકોર્ટ ઓફ જ્યુડિકેચર દ્વારા રિટ અરજી નંબરો ૭૩૧ ઓફ ૧૯૯૧, ૨૫૧ ઓફ ૧૯૯૪, ૩૦૯ ઓફ ૧૯૯૪, ૧૮૯૭ ઓફ ૧૯૮૦ અને ૧૬૬૩ ઓફ ૧૯૯૧ માં પસાર કરાયેલા તારીખ ૦૬.૦૫.૧૯૯૪ ના સંયુક્ત ચુકાદા સામે કરવામાં આવી છે.

હકીકતો, ટૂંકમાં, નીચે મુજબ છે:–

અપીલકર્તાઓના જણાવ્યા મુજબ, તેઓ પ્રશ્નગત પદો પર નિમણૂક માટે પાત્ર હતા અને જાહેર જાહેરાતના અનુસંધાનમાં કરવામાં આવેલી પસંદગીના આધારે અને તમામ પાત્ર ઉમેદવારોના દાવાઓને ધ્યાનમાં લીધા પછી નિમણૂકો કરવામાં આવી હતી. આ સંજોગોમાં, એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે આ કોર્ટની બંધારણીય બેન્ચે ડાયરેક્ટ રિક્રૂટ ક્લાસ II એન્જિનિયરિંગ ઓફિસર્સ એસોસિએશન્સ વિ. મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય અને અન્ય, [૧૯૯૦] ૨ એસ.સી.સી.

૭૧૫ ના કેસમાં જેવું ઠેરવ્યું છે તે મુજબ સિનિયોરિટીના હેતુ માટે અપીલકર્તાઓની સેવાની સમગ્ર લંબાઈને ધ્યાનમાં લેવા માટે હકદાર છે. જો કે, હાઈકોર્ટે ઠેરવ્યું કે સિનિયોરિટીના હેતુ માટે એડ હૉક સેવાઓની ગણતરી કરી શકાય નહીં. તેવું વધુમાં રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે જો નિયમિત નિમણૂક માટેની તમામ કસોટીઓ સંતોષ્યા પછી અને તમામ પાત્ર ઉમેદવારોના દાવાઓને ધ્યાનમાં લીધા પછી એડ હૉક નિમણૂક કરવામાં આવે છે, તો સિનિયોરિટીના હેતુ માટે આ નિમણૂકોને મૂળભૂત નિમણૂકો તરીકે માનવી આવશ્યક છે અને સિનિયોરિટીમાંથી આવા સમયગાળાને બાકાત રાખવામાં હાઈકોર્ટે ભૂલ કરી હતી.

હાઈકોર્ટે વાદગ્રસ્ત ચુકાદો જાહેર કર્યો જેના દ્વારા એવું ઠેરવવામાં આવ્યું કે અપીલકર્તાઓ/રિટ અરજદારો કે જેઓ એડ હૉક નિમણૂક પામેલા છે તેઓ કન્ટીન્યુઅસ ઑફિશિયેશનના આધારે સિનિયોરિટીનો દાવો કરવા માટે હકદાર નથી. એવું પણ ઠેરવવામાં આવ્યું કે ડાયરેક્ટ રિક્રૂટ નિમણૂક પામેલાઓ/સામાવાળાઓની, હકીકતમાં, ૧૬.૦૯.૧૯૮૨ ના રોજ નિમણૂક કરવામાં આવી હતી અને તેમના નિમણૂક પત્રોમાં ખોટી રીતે (માલાફાઇડ) સુધારા કરવામાં આવ્યા હતા. હાઈકોર્ટે રાજ્ય સરકાર અને તબીબી સેવાઓના નિયામક તરફે દાખલ કરાયેલ સોગંદનામા પર પણ અવિશ્વાસ દર્શાવ્યો હતો.

તદનુસાર, હાઇકોર્ટે સિનિયોરિટી યાદી રદ કરી અને તેમાં ઉલ્લેખિત માર્ગદર્શિકાઓ અનુસાર નવી સિનિયોરિટી યાદી તૈયાર કરવાનો હુકમ કર્યો.

મોટાભાગની રિટ અરજીઓમાં, ઇન્ટર–સે સિનિયોરિટીનો વિવાદ ઉઠાવવામાં આવ્યો છે. સિનિયોરિટીનો વિવાદ ઉઠાવતી વખતે, પબ્લિક સર્વિસ કમિશન દ્વારા કરવામાં આવેલી પસંદગીને પણ પડકારવામાં આવી હતી. એક કે બે રિટ અરજીઓમાં, પીએસસીની ભલામણો રાજ્ય સરકાર દ્વારા સ્વીકારવામાં આવી હતી. હકીકતો અને સંજોગોના પ્રકાશમાં, હાઇકોર્ટે નીચે મુજબ ઠેરવ્યું:–

> *"અમે ઠેરવીએ છીએ કે પબ્લિક સર્વિસ કમિશન દ્વારા બઢતી પામેલાઓ અથવા સીધા પસંદ કરાયેલા તમામ ઇન્સ્પેક્ટર્સ ઓફ ડ્રગ્સની ઇન્ટર–સે સિનિયોરિટી પબ્લિક સર્વિસ કમિશન દ્વારા તૈયાર કરવામાં આવેલી ગુણવત્તા અનુસાર નક્કી કરવા માટે પાત્ર છે. જ્યાં સુધી તેવા ડ્રગ્સ ઇન્સ્પેક્ટર્સનો સંબંધ છે કે જેઓ કાં તો પબ્લિક સર્વિસ કમિશન સમક્ષ હાજર રહ્યા ન હતા અથવા હાજર રહ્યા હતા પરંતુ પસંદ થવામાં નિષ્ફળ રહ્યા હતા અને જેમની સેવાઓ રાજ્ય સરકાર દ્વારા નિયમિત કરવામાં આવી હતી તેઓ નિયમિતકરણ નિયમોના નિયમ–૭ અનુસાર પબ્લિક સર્વિસ કમિશન દ્વારા પસંદ કરાયેલા વ્યક્તિઓની નીચે મૂકવામાં આવશે.*

અહીં ઉપર જે દર્શાવવામાં આવ્યું છે તેના ધ્યાનમાં રાખીને રિટ અરજીઓ નંબર ૭૩૧/૯૧ જી.આર. ચાવલા અને અન્ય વિ. યુ.પી. રાજ્ય અને અન્ય તથા નંબર ૨૫૧ [એસબી]/૧૯૯૪ એ.કે. પાંડે અને અન્ય વિ. યુ.પી. રાજ્ય અને અન્ય આંશિક રીતે સફળ થાય છે. ઇન્સ્પેક્ટર્સ ઓફ ડ્રગ્સની સિનિયોરિટી નક્કી કરતા ડાયરેક્ટર જનરલ, મેડિકલ હેલ્થ એન્ડ ફેમિલી વેલફેર, યુ.પી. સરકાર દ્વારા પાસ કરવામાં આવેલ તારીખ ૧૨-૧-૧૯૯૧ ના હુકમને રદ કરતી સર્ટિઓરરી પ્રકારની રિટ બહાર પાડવામાં આવે છે. સામાવાળાઓને આ હુકમમાં ઉલ્લેખિત અવલોકનોના પ્રકાશમાં ઇન્સ્પેક્ટર્સ ઓફ ડ્રગ્સની સિનિયોરિટી પુનઃ-નક્કી કરવાનો હુકમ આપવામાં આવે છે. રિટ અરજીઓ નંબરો ૧૮૯૭/૮૦, ૧૬૬૩/૯૧ અને ૩૦૯ [એસબી]/૧૯૯૪ ફગાવી દેવામાં આવે છે."

ઉપરોક્ત ચુકાદાથી અસંતુષ્ટ થઈને, રિટ અરજદારોએ આ કોર્ટમાં અપીલ દાખલ કરી છે અને દલીલ કરી છે કે હાઇકોર્ટે અપીલકર્તાઓ/રિટ અરજદારોની દલીલોને સંપૂર્ણપણે અવગણી છે અને તે સમજવામાં નિષ્ફળ રહી છે કે વિવાદ બઢતી પામેલાઓ અને ડાયરેક્ટ રિક્રૂટ્સ વચ્ચે સિનિયોરિટી નક્કી કરવા પૂરતો મર્યાદિત ન હતો પરંતુ અપીલકર્તાઓના નિયમિતકરણના દાવા સાથે સંબંધિત હતો.

અપીલકર્તાઓના વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી કે અપીલકર્તાઓની જાહેર જાહેરાતના આધારે અને નવી રચાયેલી પસંદગી સમિતિની ભલામણો પર અને તમામ પાત્ર ઉમેદવારોને ધ્યાનમાં લીધા પછી નિમણૂક કરવામાં આવી હતી અને તેમની સેવામાં નિયમિતકરણ થાય ત્યાં સુધી નિમણૂક પામેલાઓ પદ પર અવિરતપણે ચાલુ રહ્યા હતા. આ સંજોગોમાં, એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે સિનિયોરિટીના હેતુ માટે અપીલકર્તાઓની સેવાની સમગ્ર લંબાઈને ધ્યાનમાં લેવા માટે હકદાર છે. એવું વધુમાં દલીલ કરવામાં આવી હતી કે અપીલકર્તાઓ નિયમિતકરણ નિયમોના નિયમ ૪ (૧) અને નિયમ ૭ માં સમાવિષ્ટ મુજબ કોઈપણ સીધી ભરતી અગાઉ નિયમિતકરણ માટે હકદાર હતા કારણ કે તેઓ સંપૂર્ણપણે લાયકાત ધરાવતા હતા અને સદર હેતુ માટે યોગ્ય રીતે રચાયેલી પસંદગી સમિતિનો સામનો કર્યા પછી નિમણૂક પામ્યા હતા. એવું પણ રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે સામાવાળાઓ/ડાયરેક્ટ રિક્રૂટ્સની સિનિયોરિટી ૧૬/૧૭.૦૯.૧૯૮૨ થી ગણવામાં હાઇકોર્ટે ભૂલ કરી છે જે તારીખ ખાસ કરીને છેકી નાખવામાં આવી હતી અને માન્ય કારણોસર, એટલે કે નિયમીતીકરણ નિયમોના નિયમ ૪(૧) ની જોગવાઈઓનું પાલન કરવા માટે. એવું પણ વધુમાં રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે હાઇકોર્ટ એ સમજવામાં નિષ્ફળ રહી છે કે સામાવાળા વાસ્તવમાં ૨૩.૦૯.૧૯૮૨ પછી જ પદ પર જોડાયા હતા અને તેથી તેમને ૧૬/૧૭.૦૯.૧૯૮૨ થી સિનિયોરિટી આપવામાં આવી શકી ન હોત. એવું પણ દલીલ કરવામાં આવી હતી કે અપીલકર્તાઓ સરકારી હુકમ તારીખ

૨૨.૦૯.૧૯૮૨ ના રોજ તેમના નિયમિતકરણની તારીખથી નહીં પરંતુ પદ પર જોડાવાની તારીખથી સેવામાં સભ્યો બન્યા હતા. સામાવાળાના વિદ્વાન વકીલે, તેના વિરોધમાં, રજૂઆત કરી કે હાઇકોર્ટે આ કોર્ટ દ્વારા અનેક કેસોમાં પ્રસ્થાપિત સિદ્ધાંતો અનુસાર તેની સમક્ષ બંને પક્ષો દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલા દરેક પાસા/દલીલો સાથે કાર્યવાહી કરી છે.

અમે હાઇકોર્ટના ચુકાદાનો અભ્યાસ કર્યો છે. હાઇકોર્ટ સમક્ષ ત્રણ મુદ્દાઓ ઉઠાવવામાં આવ્યા હતા જે નીચે મુજબ છે:

૧. એ કે રાજ્ય સરકાર પાસે પીએસસીની ગુણવત્તા યાદીમાં ખલેલ પહોંચાડવાની અને પીએસસી દ્વારા તૈયાર કરાયેલી ગુણવત્તા યાદીમાંથી પસંદગી કરવાની નીતિ અપવાની કોઈ સત્તા નથી;

૨. એ કે મેડિકલ હેલ્થ એન્ડ ફેમિલી વેલફેર વિભાગના અધિકારીઓ પાસે એવા કેટલાક ઉમેદવારોની તરફેણ કરવા માટે રેકર્ડમાં છેડછાડ કરવાની કોઈ સત્તા નથી કે જેઓ નિયમિતકરણ નિયમો હેઠળ નિયમિત કરવામાં આવ્યા છે.

૩. નિયમિતકરણ નિયમોના નિયમ ૭ મુજબ પણ, અહીંના સામાવાળા નિયમિતકરણ નિયમો હેઠળ નિયમિત કરવામાં આવેલા ઉમેદવારોની ઉપર મૂકવા માટે હકદાર હતા.

યોગ્ય સ્થિતિ સમજવા માટે, આ કોર્ટ સમક્ષના અપીલકર્તાઓ/રિટ અરજદારોના વિશેષ સંદર્ભ સાથે પીએસસી દ્વારા નિમણૂક અંગેની થોડી હકીકતો જણાવવી આવશ્યક છે.

૧૯૭૯ ના વર્ષમાં, રાજ્ય સરકારે યુ.પી. રેગ્યુલરાઈઝેશન ઓફ અડ હૉક અપોઇન્ટમેન્ટ્સ (ફૉર પૉસ્ટ્સ વિધિન ધ પર્વ્યુ ઑફ ધ પીએસસી) રૂલ્સ, ૧૯૭૯ ઘડ્યા જે ૧૪.૦૫.૧૯૭૯ થી અમલમાં આવ્યા અને ૧૯૮૦ ના વર્ષમાં, રાજ્ય સરકારે યુ.પી. ઇન્સ્પેક્ટર્સ ઓફ ડ્રગ્સ (સર્વિસિસ) રૂલ્સ, ૧૯૮૦ ઘડ્યા જેમાં પીએસસી દ્વારા ઇન્સ્પેક્ટર ઓફ ડ્રગ્સના પદ માટે સીધી ભરતીની જોગવાઈ કરવામાં આવી હતી. ૧૯૭૬ ના વર્ષમાં, યુ.પી. સરકાર દ્વારા યુપીપીએસસીને ડ્રગ્સના ઇન્સ્પેક્ટરના પદ પર ૨૭ ઉમેદવારોની પસંદગી માટેની માંગણી મોકલવામાં આવી હતી. ૧૪.૦૫.૧૯૭૭ ના રોજ સદર ૨૭ પદો માટે યુપીપીએસસી દ્વારા એક જાહેરાત બહાર પાડવામાં આવી હતી જેમાં અરજી કરવા ઇચ્છતા ઉમેદવારો માટેની લાયકાતો પણ આપવામાં આવી હતી. સદર જાહેરાતના અનુસંધાનમાં, ૨૧.૦૫.૧૯૭૭ ના રોજ, સ્વાસ્થ્ય વિભાગે તમામ

વિભાગીય ઉમેદવારોને પીએસસી દ્વારા જાહેર કરાયેલા પદ સામે તેમની નિમણૂક માટે અરજી કરવા સૂચના આપી હતી. ડિસેમ્બર, ૧૯૮૦ ના મહિનામાં ઇન્ટરવ્યુ લેવામાં આવ્યા હતા અને તેનું પરિણામ ૧૪.૧૦.૧૯૮૧ ના રોજ યુ.પી. રાજ્યને જાણ કરવામાં આવ્યું હતું. સદર તારીખે, પીએસસીએ ગુણવત્તા ક્રમમાં નિમણૂક માટે ૨૫ ઉમેદવારોની યાદી આપીને રાજ્ય સરકારને તેની ભલામણ મોકલી જેમાં ૧૧ ઉમેદવારો સામેલ હતા જેઓ પહેલેથી જ વિભાગમાં એડ હૉક ધોરણે ડ્રગ ઇન્સ્પેક્ટર તરીકે કામ કરી રહ્યા હતા.

ઓક્ટોબર, ૧૯૮૧ માં વિભાગમાં આ યાદી મળવા પર, અહીંના અપીલકર્તાઓ/રિટ અરજદારો સહિતના કેટલાક ઉમેદવારો કે જેઓ પહેલેથી જ વિભાગમાં કામ કરી રહ્યા હતા તેમને સીધા ભરતી થયેલા ઉમેદવારોની નીચે ગુણવત્તા યાદીમાં તેમના નામ મળ્યા અને તેથી તેઓએ રાજ્ય સરકારને ૧૯૭૯ માં પહેલેથી જ અમલમાં આવી ચૂકેલા નિયમિતકરણ નિયમો હેઠળ નિયમિતકરણ શરૂ કરવા માટે મનાવી લીધા. નિયામક, મેડિકલ હેલ્થ એન્ડ ફેમિલી વેલફેર દ્વારા, તેમના તારીખ ૧૬.૦૯.૧૯૮૨ ના હુકમ દ્વારા એક પત્રના માધ્યમથી હુકમ કરવામાં આવ્યો કે સમયાંતરે પદ પર નિમણૂક કરાયેલા અન્ય વ્યક્તિઓની સરખામણીમાં સિનિયોરિટીને આધીન, વિભાગે પાછલી તારીખે એવા ઉમેદવારોની નિમણૂક કરી કે જેઓ ડાયરેક્ટ રિક્રૂટ્સ હતા. ત્યારબાદ, ૧૭.૦૯.૧૯૮૨ ના રોજ જ આવા ઉમેદવારોની વિવિધ સ્થળોએ નિમણૂક પણ

કરવામાં આવી હતી. જે ઉમેદવારો પહેલેથી જ એડ હૉક ધોરણે કામ કરી રહ્યા હતા અને નિયમિતકરણની કાર્યવાહી શરૂ કરવા માટે વિભાગને પ્રભાવિત કર્યા હતા જ્યારે તેઓને આવા હુકમોની જાણ થઈ ત્યારે વિભાગમાં નીચલા સ્તરે છેડછાડ કરવાનો પ્રયાસ કર્યો અને રવાનગી નંબર તેમજ તારીખો છેકી નાખવામાં સફળ રહ્યા. એ જ રીતે, ઘણા કિસ્સાઓમાં રવાનગી નંબર છેકી નાખવામાં આવ્યો હતો. તારીખ ૧૬.૦૯.૧૯૮૨ અને ૧૭.૦૯.૧૯૮૨ ના પત્રોની ઝેરોક્ષ નકલોને એનેક્ષર એ અને બી તરીકે ચિહ્નિત કરવામાં આવી છે. એનેક્ષરો એ અને બી ના અવલોકનથી દર્શાવશે કે ડાયરેક્ટર, મેડિકલ હેલ્થે તારીખ ૧૬.૦૯.૧૯૮૨ નો પત્ર અને ફૂડ એન્ડ ડ્રગ કંટ્રોલરે તારીખ ૧૭.૦૯.૧૯૮૨ નો પત્ર તેમની પોતાની સહીઓ સાથે સહીઓ હેઠળની તારીખ સાથે બહાર પાડ્યો હતો, સહીઓ હેઠળની આ તારીખો અધિકારીઓ દ્વારા બદલી શકાતી ન હતી કે જેમણે આ બાબતમાં છેડછાડ કરવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો. સામાવાળાઓના જણાવ્યા મુજબ, અધિકારીઓ દ્વારા છેડછાડ કરવામાં આવી હતી કારણ કે તેઓ તેમનો નિમણૂક પત્ર ૨૨.૦૯.૧૯૮૨ ના રોજ રવાનગી નંબર ૮૧૬૫ સાથે એટલે કે તારીખ ૧૬.૦૯.૧૯૮૨ ના પત્રમાં ઉલ્લેખિત રવાનગી નંબર પહેલાં તેને છેકી નાખ્યા પછી મેળવવામાં સફળ રહ્યા હતા. આ તારીખ ૨૨.૦૯.૧૯૮૨ ના પત્રને એનેક્ષર–સી તરીકે ચિહ્નિત કરવામાં આવ્યો છે. ૧૨.૦૧.૧૯૯૧ ના રોજ, વિભાગે સિનિયોરિટી યાદી બહાર પાડી જેમાં ૨૨.૦૯.૧૯૮૨ ના રોજ નિમણૂક પામેલા નિયમિત ડ્રગ ઇન્સ્પેક્ટર્સને ૧૬/૧૭.૦૯.૧૯૮૨ ના રોજ સેવાના

સભ્યો બનેલા ડાયરેક્ટ રિક્રૂટ્સ ઉપર સરસાઈ મેળવવાની મંજૂરી આપવામાં આવી હતી. જેમ કે પહેલેથી જ નોંધવામાં આવ્યું છે, સિનિયોરિટી યાદીથી વ્યથિત થઈને, અહીંના સામાવાળાઓએ રિટ અરજી દાખલ કરીને અલાહાબાદ હાઇકોર્ટ સમક્ષ તેને પડકારી હતી.

નિયમિત ડ્રગ ઇન્સ્પેક્ટર્સ તરફથી એવું દલીલ કરવામાં આવી હતી કે તેમની સિનિયોરિટી તે તારીખથી ગણવી જોઈએ કે જ્યારે તેઓ ડ્રગ ઇન્સ્પેક્ટર તરીકે નિમણૂક પામ્યા હતા અને તેમનું નિયમિતકરણ સીધી ભરતી થયેલી વ્યક્તિઓની નિમણૂક અગાઉ થયું હતું અને તેથી, તેમને સિનિયોરિટી યાદીમાં ઉપર મૂકવા જોઈએ. જવાબમાં એ પણ જણાવવામાં આવ્યું હતું કે પીએસસી દ્વારા પસંદ કરાયેલ વ્યક્તિઓ પાસે જરૂરી લાયકાત ન હતી. સુનાવણીના સમયે, અમારી ધ્યાને લાવવામાં આવ્યું કે મોટાભાગના અપીલકર્તાઓ/રિટ અરજદારો પાસે દલીલ કરવા માટેનો કોઈ લોકસ સ્ટેન્ડી નથી કારણ કે તેમનું નિયમિતકરણ નિયમિતકરણ નિયમો અનુસાર ન હતું. એવું દલીલ કરવામાં આવી હતી કે નિયમિતકરણ નિયમો અનુસાર, માત્ર તે જ વ્યક્તિઓ કે જેઓની ૦૧.૦૧.૧૯૭૭ અગાઉ એડ હૉક ધોરણે સીધી ભરતી કરવામાં આવી હતી અને આ નિયમોના પ્રારંભની તારીખે તે રીતે સેવામાં ચાલુ હતા તેઓ નિયમિતકરણ માટે હકદાર હતા અને અપીલકર્તા/રિટ અરજદાર નંબરો ૫, ૬ અને ૭ આ ક્લોઝ હેઠળ લાયક પણ ન હતા કારણ કે તેઓ અગાઉ હંગામી ધોરણે નિમણૂક પામ્યા

હતા અને સેવામાં વિરામ પછી તેઓની ૧૯૭૮ માં પુનઃ–નિમણૂક કરવામાં આવી હતી અને તેથી તેઓ ૦૧.૦૧.૧૯૭૭ અગાઉ એડ હૉક ધોરણે સેવામાં ચાલુ ન હતા. અમારી ધ્યાને એ પણ લાવવામાં આવ્યું કે નિયમિતકરણ નિયમો અનુસાર, જે ઉમેદવારો પાસે આવી એડ હૉક નિમણૂકના સમયે નિયમિત નિમણૂક માટે નિર્ધારિત જરૂરી લાયકાત હોય તેઓ નિયમિતકરણ માટે પાત્ર હશે અને અપીલકર્તા/રિટ અરજદાર નંબરો ૧–૪ ના કિસ્સામાં તેઓની નિમણૂકના સમયે તેમની પાસે જરૂરી લાયકાત ન હતી જેથી તેઓ નિયમિત કરવા માટે હકદાર ન હતા.

હાઇકોર્ટના ચુકાદાના અવલોકનથી સ્પષ્ટપણે દર્શાવશે કે હાઇકોર્ટે તમામ મુદ્દાઓ સાથે વિસ્તૃત રીતે કાર્યવાહી કરી છે અને આવા મુદ્દાઓ/દલીલોના સંબંધમાં આ કોર્ટ દ્વારા પ્રસ્થાપિત સિદ્ધાંતો સાથે કાર્યવાહી કર્યા પછી તારણ નોંધ્યું છે. હાઇકોર્ટે છેડછાડ અને ઓવર–રાઇટીંગના મુદ્દા પર પણ તે બાબત પર ચોક્કસ તારણ આપ્યું છે કે પીએસસી દ્વારા તૈયાર કરાયેલી ગુણવત્તા યાદીમાંથી પસંદગી કરવાની નીતિ અપનાવવામાં રાજ્ય સરકાર ન્યાયોચિત હતી કે નહીં. હાઇકોર્ટે, અનેક ચુકાદાઓમાં આ કોર્ટ દ્વારા પ્રસ્થાપિત સિદ્ધાંતોને ધ્યાનમાં લીધા પછી, નીચે મુજબ તારણ નોંધ્યું:–

"તે સ્પષ્ટ છે કે જો કે હાલના કેસમાં, પબ્લિક સર્વિસ કમિશનની ભલામણ સલાહકારી સ્વરૂપની હતી, સરકાર માટે કાં તો ભલામણ સ્વીકારવી અથવા તે જ સ્વીકારવાનું નામંજૂર કરવું ખુલ્લું હતું પરંતુ જો તેણે કમિશનની ભલામણ ન સ્વીકારવાનું પસંદ કર્યું હોય તો આ બાબત વિધાનસભા સમક્ષ મૂકવી જ પડશે, પરંતુ હાલના કેસમાં તે કરવામાં આવ્યું ન હતું. ઉપર જણાવ્યા મુજબ, કેટલાક બઢતી પામેલા તેમજ ડાયરેક્ટ રિક્રૂટ્સ, બંને પબ્લિક સર્વિસ કમિશન દ્વારા ગુણવત્તા ક્રમમાં પસંદ કરવામાં આવ્યા હતા. ભલામણને સંપૂર્ણપણે સ્વીકારવાને બદલે, રાજ્ય સરકારે કેટલાક બઢતી પામેલાઓની સેવાઓ નિયમિત કરી અને બઢતી પામેલાઓને ડાયરેક્ટ રિક્રૂટ્સ ઉપર સરસાઈ મેળવવાની મંજૂરી આપવાનો પ્રયાસ કર્યો જ્યારે પબ્લિક સર્વિસ કમિશનની ગુણવત્તા યાદીના ક્રમ અનુસાર ઇન્ટર-સે સિનિયોરિટી નક્કી કરવી જોઈએ. રાજ્ય સરકારની દલીલ કે જેમ કે નિયમિતકરણની પ્રક્રિયા અદ્યતન તબક્કામાં હતી, તેથી જ્યાં સુધી એડ-હૉક ધોરણે પહેલેથી જ કામ કરી રહેલી વ્યક્તિઓની સેવાઓ નિયમિત કરવામાં ન આવે અને નિમણૂકના હુકમો આપવામાં ન આવે ત્યાં સુધી કોઈ સીધી અથવા અન્ય નિમણૂક કરી શકાતી નથી, જ્યારે યુ.પી. રેગ્યુલરાઇઝેશન ઓફ અડ હૉક અપોઇન્ટમેન્ટ (ઑન પૉસ્ટ્સ વિધિન ધ પર્વ્યુ ઑફ પબ્લિક સર્વિસિસ કમિશન) રૂલ્સ, ૧૯૭૯ નો નિયમ-૭ સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે આ નિયમો હેઠળ નિમણૂક પામેલી વ્યક્તિ આ નિયમો અનુસાર પસંદગી પછી નિમણૂકના હુકમની તારીખથી જ સિનિયોરિટી માટે હકદાર રહેશે અને તમામ કિસ્સાઓમાં, સંબંધિત

સેવા નિયમો અનુસાર અથવા યથાસ્થિતિ નિયમિત નિર્ધારિત પ્રક્રિયા અનુસાર, આવી વ્યક્તિની આ નિયમો હેઠળ નિમણૂક અગાઉ નિમણૂક પામેલી વ્યક્તિઓની નીચે મૂકવામાં આવશે. બઢતી પામેલાઓ/એડ–હૉક ઇન્સ્પેક્ટર્સ ઓફ ડ્રગ્સની સેવાઓ નિયમિત કરવાના માર્ગમાં રાજ્ય સરકાર સમક્ષ કોઈ અવરોધ ન હતો. પરંતુ રાજ્ય સરકારે યાદીમાંથી પસંદગી કરવાની નીતિ અપનાવી, અને સિનિયોરિટીના મામલામાં ડાયરેક્ટ રિક્રૂટ્સ ઉપર તેમને ખોટી રીતે સરસાઈ મેળવવાની મંજૂરી આપી જેની પરવાનગી આપી શકાતી નથી. કારણ કે નિયમિતકરણ નિયમો અનુસાર જ, બઢતી પામેલાઓ/એડ–હૉક કે જેમની સેવાઓ નિયમિત કરવામાં આવી હતી, તેઓ માત્ર સંબંધિત સેવા નિયમો અનુસાર નિમણૂક પામેલી વ્યક્તિઓની નીચે મૂકવા માટે પાત્ર હતા. કમિશન દ્વારા તૈયાર કરાયેલ યાદીને આંશિક રીતે મંજૂર કરીને અને આંશિક રીતે નકારીને રાજ્ય સરકારનું કૃત્ય સંપૂર્ણપણે દૂષિત હતું."

શું અપીલકર્તાઓ/રિટ અરજદારો તેમની અસલ પ્રારંભિક નિમણૂકની તારીખથી સિનિયોરિટી માટે હકદાર હતા કે કેમ તે મુદ્દા પર, હાઇકોર્ટે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું:–

"હાલના કેસમાં સિનિયોરિટીનો નિયમ સ્પષ્ટપણે જોગવાઈ કરે છે કે કોઈપણ કેટેગરી કે કેડર પદમાં સિનિયોરિટી મૂળભૂત નિમણૂકના હુકમની તારીખથી નક્કી

કરવામાં આવશે. ડ્રગ ઇન્સ્પેક્ટર્સના પદો પબ્લિક સર્વિસ કમિશનના ક્ષેત્રાધિકારમાં હતા. પરંતુ, એડ–હૉક નિમણૂકો કરવામાં આવી હતી. સદર એડ–હૉક નિમણૂકોને મૂળભૂત નિમણૂકો ગણી શકાય નહીં. તે વચગાળાની અથવા આકસ્મિક નિમણૂકોના સ્વરૂપમાં હતી, તેથી તે સમયગાળો કે જે દરમિયાન એડ–હૉક નિમણૂક પામેલાઓએ કામ કર્યું, સિનિયોરિટીના હેતુઓ માટે ગણી શકાય નહીં."

સ્પેશિયલ લીવ પિટિશનના પૃષ્ઠો ૧૫૨–૧૫૬ પર એનેક્ષર–૯ તરીકે જોડાયેલા નિમણૂક પત્રો તરફ અમારું ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું હતું જે દર્શાવશે કે અપીલકર્તાઓની પ્રારંભિક નિમણૂક શુદ્ધપણે વચગાળાની વ્યવસ્થાઓ તરીકે હંગામી ધોરણે હતી.

અહીંના સામાવાળાઓની લાયકાતના સંબંધમાં, હાઇકોર્ટે એક તારણ નોંધ્યું છે જે નીચે મુજબ ટાંકવામાં આવ્યું છે:

"મોટાભાગની રિટ અરજીમાં, ઇન્ટર–સે સિનિયોરિટીનો વિવાદ ઉઠાવવામાં આવ્યો છે. સિનિયોરિટીનો વિવાદ ઉઠાવતી વખતે, પબ્લિક સર્વિસ કમિશન દ્વારા કરવામાં આવેલી પસંદગીને પણ પડકારવામાં આવી હતી. એક કે બે રિટ અરજીઓમાં, પબ્લિક સર્વિસ કમિશનની ભલામણો રાજ્ય સરકાર દ્વારા

સ્વીકારવામાં આવી હતી. આમ નિમણૂક અંતિમ બની ગઈ અને પસંદ થયેલા લોકોની તરફેણમાં હક્કો પ્રસ્થાપિત થયા છે. સિનિયોરિટી યાદીની કાયદેસરતા નક્કી કરવાની કાર્યવાહીમાં, પબ્લિક સર્વિસ કમિશન દ્વારા પસંદ કરાયેલ અથવા કોની સેવાઓ નિયમિત કરવામાં આવી છે તેવી કોઈપણ વ્યક્તિ માટે પબ્લિક સર્વિસ કમિશન દ્વારા કરવામાં આવેલી પસંદગી અને રાજ્ય સરકાર દ્વારા કરવામાં આવેલી નિમણૂકને પડકારવાનું ખુલ્લું નથી અને પબ્લિક સર્વિસ કર્મિશન દ્વારા ૧૯૮૧ ના વષ માં કરવામાં આવી હતી અને આ કોર્ટ માટે પસંદગીને રદબાતલ જાહેર કરવી અયોગ્ય અને અન્યાયી રહેશે. તેથી, એડ–હૉક/બઢતી પામેલાઓ તરફથી ઉઠાવવામાં આવેલી ત્રીજી અને છેલ્લી દલીલ નિષ્ફળ જાય છે."

તારણ નોંધ્યા પછી, હાઇકોર્ટે નિષ્કર્ષ કાઢ્યો કે પીએસસી દ્વારા તૈયાર કરાયેલ ગુણવત્તા અનુસાર પીએસસી દ્વારા બઢતી પામેલાઓ અથવા સીધા પસંદ કરાયેલા તમામ ઇન્સ્પેક્ટર્સ ઓફ ડ્રગ્સની ઇન્ટર–સે સિનિયોરિટી નક્કી કરવા માટે પાત્ર છે. આ સંદર્ભમાં, હાઇકોર્ટે નિયમિતકરણ નિયમોના નિયમ ૭ ના સંદર્ભમાં વિશેષ નિર્દેશો જારી કર્યા છે.

અપીલકર્તાઓના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા એવું દલીલ કરવામાં આવી હતી કે નિયમ ૪ ના પ્રકાશમાં, અપીલકર્તાઓને પહેલા નિયમિત કરવા જરૂરી છે અને

ત્યારબાદ, નવા નિમણૂક પામેલા ડાયરેક્ટ રિક્રૂટ્સને નિમણૂક/કન્ફર્મ કરવા જરૂરી છે. આ દલીલમાં કોઈ ભાર નથી. હાઈકોર્ટના ચોક્કસ તારણના પ્રકાશમાં આ દલીલ નકારવી પડે છે કે ડાયરેક્ટ રિક્રૂટ્સની ૧૬/૧૭.૦૯.૧૯૮૨ ના રોજ નિમણૂક કરવામાં આવી હતી અને અપીલકર્તાઓની સેવાઓ માત્ર ૨૨.૦૯.૧૯૮૨ ના રોજ નિયમિત કરવામાં આવી હતી.

હાઈકોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલ સંયુક્ત ચુકાદો, અમારા મતે, કોઈપણ હસ્તક્ષેપની માંગ કરતો નથી અને તમામ અપીલો નિષ્ફળ જાય છે અને ફગાવી દેવામાં આવે છે. જો કે, ખર્ચ અંગે કોઈ હુકમ રહેશે નહીં.

અપીલો ફગાવી દેવામાં આવી.

વી.એસ.એસ.

This judgment has been translated using AI Tool.

==========

<u>અસ્વીકરણ</u>: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

<u>DISCLAIMER:</u> *The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official*

purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.